

DECYZJE

DECYZJA RADY (WPZiB) 2020/1656

z dnia 6 listopada 2020 r.

w sprawie wspierania przez Unię działań Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) w zakresie jądowego bezpieczeństwa fizycznego oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 28 ust. 1 i art. 31 ust. 1,

uwzględniając wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 12 grudnia 2003 r. Rada Europejska przyjęła strategię Unii Europejskiej przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (zwaną dalej „strategią”); rozdział III strategii zawiera wykaz środków, które należy podjąć zarówno w Unii, jak i w państwach trzecich w celu zwalczania rozprzestrzeniania tej broni.
- (2) Unia aktywnie wdraża strategię i wprowadza w życie środki wymienione w jej rozdziale III, w szczególności poprzez przeznaczanie zasobów finansowych na wspieranie określonych projektów realizowanych przez instytucje wielostronne, takie jak Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (MAEA).
- (3) W dniu 17 listopada 2003 r. Rada przyjęła wspólne stanowisko 2003/805/WPZiB ⁽¹⁾. To wspólne stanowisko wzywa między innymi do działania na rzecz zawierania z MAEA kompleksowych porozumień o zabezpieczeniach i przystępowania do protokołów dodatkowych oraz zobowiązuje Unię do działania na rzecz przekształcenia protokołów dodatkowych i kompleksowych porozumień o zabezpieczeniach w standardy systemu weryfikacji MAEA.
- (4) W dniu 17 maja 2004 r. Rada przyjęła wspólne działanie 2004/495/WPZiB ⁽²⁾.
- (5) W dniu 18 lipca 2005 r. Rada przyjęła wspólne działanie 2005/574/WPZiB ⁽³⁾.
- (6) W dniu 12 czerwca 2006 r. Rada przyjęła wspólne działanie 2006/418/WPZiB ⁽⁴⁾.
- (7) W dniu 14 kwietnia 2008 r. Rada przyjęła wspólne działanie 2008/314/WPZiB ⁽⁵⁾.
- (8) W dniu 27 września 2010 r. Rada przyjęła decyzję 2010/585/WPZiB ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Wspólne stanowisko Rady 2003/805/WPZiB z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie upowszechnienia i wzmocnienia porozumień wielostronnych w dziedzinie nierozprzestrzeniania broni masowego rażenia oraz środków przenoszenia (Dz.U. L 302 z 20.11.2003, s. 34).

⁽²⁾ Wspólne działanie Rady 2004/495/WPZiB z dnia 17 maja 2004 r. w sprawie wspierania działań MAEA w ramach Planu Bezpieczeństwa Jądowego i w ramach wprowadzania w życie strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 182 z 19.5.2004, s. 46).

⁽³⁾ Wspólne działanie Rady 2005/574/WPZiB z dnia 18 lipca 2005 r. dotyczące wspierania działań MAEA w dziedzinie bezpieczeństwa jądowego i weryfikacji oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia. (Dz.U. L 193 z 23.7.2005, s. 44).

⁽⁴⁾ Wspólne działanie Rady 2006/418/WPZiB z dnia 12 czerwca 2006 r. w sprawie wspierania działań MAEA w dziedzinie bezpieczeństwa jądowego i weryfikacji oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 165 z 17.6.2006, s. 20).

⁽⁵⁾ Wspólne działanie Rady 2008/314/WPZiB z dnia 14 kwietnia 2008 r. dotyczące wspierania działań MAEA w dziedzinie bezpieczeństwa jądowego i weryfikacji oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 107 z 17.4.2008, s. 62).

⁽⁶⁾ Decyzja Rady 2010/585/WPZiB z dnia 27 września 2010 r. w sprawie wspierania działań Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) w zakresie bezpieczeństwa jądowego i weryfikacji oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 259 z 1.10.2010, s. 10).

- (9) W dniu 21 października 2013 r. Rada przyjęła decyzję 2013/517/WPZiB (?).
- (10) W dniu 21 grudnia 2016 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2016/2383 (?), a w dniu 8 czerwca 2020 r. przedłużyła okres jej realizacji decyzją Rady (WPZiB) 2020/755 (?).
- (11) W dniu 8 maja 2016 r. weszła w życie Poprawka do Konwencji o ochronie fizycznej materiałów jądrowych (CPPNM). Wszystkie państwa członkowskie UE oraz Wspólnota Euratom są Stronami Poprawki z 2005 r. do Konwencji o ochronie fizycznej materiałów jądrowych (ACPPNM). Unia nadal propaguje jej upowszechnianie i skuteczne wdrażanie, w tym poprzez wspieranie działań w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego realizowanych w ramach planu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego MAEA na lata 2018–2021.
- (12) Potwierdzając, że odpowiedzialność za jądrowe bezpieczeństwo fizyczne w danym państwie leży wyłącznie w gestii tego państwa, Unia zobowiązuje się do dalszego wzmacniania jądrowego bezpieczeństwa fizycznego poprzez realizację zarówno krajowych środków bezpieczeństwa fizycznego, jak i współpracy międzynarodowej. Unia będzie nadal wspierać prace MAEA, pomagając państwom członkowskim, na ich wniosek, w tworzeniu i usprawnianiu skutecznych i zrównoważonych krajowych systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Wsparcie Unii będzie zatem zgodne z deklaracją ministerialną i ustaleniami Międzynarodowej Konferencji Jądrowego Bezpieczeństwa Fizycznego – „Podtrzymywanie i intensyfikacja wysiłków” (konferencja ICONS), która została zorganizowana w siedzibie MAEA w Wiedniu w dniach 10–14 lutego 2020 r. Unia będzie nadal wносить wkład w realizację opracowanego przez MAEA planu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego na lata 2018–2021, zatwierdzonego przez Radę Zarządzających MAEA w dniu 13 września 2017 r. i zatwierdzonego na konferencji ogólnej w dniu 14 września 2017 r. Unia dąży do utrzymania trwałości i skuteczności wdrażania wcześniejszych wspólnych działań i decyzji Rady wspierających plany jądrowego bezpieczeństwa fizycznego MAEA,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. W celu dalszej skutecznej realizacji strategii Unia wspiera działania Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA), których celem jest:
- przyczynianie się do globalnych wysiłków na rzecz osiągnięcia skutecznego jądrowego bezpieczeństwa fizycznego poprzez stworzenie zestawu kompleksowych wskaźówek w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz, na wniosek, promowanie wykorzystywania tych wskaźówek poprzez wzajemne oceny i usługi doradcze oraz budowanie zdolności, w tym kształcenie i szkolenie;
  - pomoc w przestrzeganiu i wdrażaniu odpowiednich międzynarodowych instrumentów prawnych oraz we wzmacnianiu współpracy międzynarodowej i koordynacji pomocy; oraz
  - wspieranie mandatu MAEA do odgrywania kluczowej roli i zacieśniania międzynarodowej współpracy w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, w odpowiedzi na priorytety państw członkowskich wyrażane za pośrednictwem decyzji i rezolucji organów MAEA odpowiedzialnych za kształtowanie polityki.
2. Projekty finansowane przez Unię służą wspieraniu:
- projektów priorytetowych i przekrojowych w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, takich jak upowszechnianie Poprawki do Konwencji o ochronie fizycznej materiałów jądrowych, usług w zakresie bezpieczeństwa komputerowego i technologii informacyjnych oraz zwiększanie kultury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego;
  - zarządzania informacjami ze szczególnym uwzględnieniem oceny potrzeb, priorytetów i zagrożeń w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego;

(?) Decyzja Rady 2013/517/WPZiB z dnia 21 października 2013 r. w sprawie wspierania przez Unię działań Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i weryfikacji oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 281 z 23.10.2013, s. 6).

(?) Decyzja Rady (WPZiB) 2016/2383 z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie wspierania przez Unię Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 352 z 23.12.2016, s. 74).

(?) Decyzja Rady (WPZiB) 2020/755 z dnia 8 czerwca 2020 r. zmieniająca decyzję (WPZiB) 2016/2383 w sprawie wspierania przez Unię Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 179I z 9.6.2020, s. 2).

- c) jądrowego bezpieczeństwa fizycznego materiałów i powiązanych obiektów, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy ochrony fizycznej oraz ewidencji i kontroli materiałów jądrowych w całym cyklu paliwowym, oraz opracowania dokumentu koncepcyjnego w sprawie stosowania środków ochrony fizycznej w dobie COVID-19;
  - d) jądrowego bezpieczeństwa fizycznego materiałów poza kontrolą regulacyjną, ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury reagowania instytucjonalnego w zakresie materiałów poza kontrolą regulacyjną;
  - e) opracowywania programów i współpracy międzynarodowej ze szczególnym uwzględnieniem opracowywania programów kształcenia i szkolenia;
  - f) zorientowanego na uwzględnienie aspektu płci budowania potencjału i wiedzy w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.
3. Przy realizacji projektów, o których mowa w ust. 2, zapewniających wsparcie dla działań, o których mowa w ust. 1 i 2, zapewnia się eksponowanie zaangażowania Unii oraz właściwe zarządzanie programem w ramach wykonywania niniejszej decyzji.
4. Projekty, o których mowa w ust. 2, są realizowane na korzyść wszystkich państw członkowskich MAEA i państw niebędących członkami MAEA.
5. Wszystkie elementy projektów wspierane są przez proaktywne i innowacyjne publiczne działania informacyjne, na które przeznaczona jest odpowiednia zasoby.
6. Szczegółowy opis projektów, o których mowa w ust. 2, zamieszczono w załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

1. Za wykonanie niniejszej decyzji odpowiada Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwany dalej „Wysokim Przedstawicielem”).
2. Techniczna realizacja projektów, o których mowa w art. 1 ust. 2, zostaje powierzona MAEA. Wykonuje ona to zadanie pod kontrolą Wysokiego Przedstawiciela. W tym celu Wysoki Przedstawiciel dokonuje niezbędnych ustaleń z MAEA.

Artykuł 3

1. Finansowa kwota odniesienia na realizację projektów, o których mowa w art. 1 ust. 2, wynosi 11 582 300 EUR.
2. Wydatkami finansowanymi z kwoty przewidzianej w ust. 1 zarządza się zgodnie z procedurami i zasadami mającymi zastosowanie do budżetu Unii.
3. Właściwe zarządzanie finansową kwotą odniesienia, o której mowa w ust. 1, nadzoruje Komisja Europejska. W tym celu zawiera ona umowę o finansowaniu z MAEA. Umowa o finansowaniu przewiduje, że MAEA ma zapewnić wyeksponowanie wkładu Unii stosownie do jego wielkości.
4. Komisja Europejska dąży do zawarcia umowy o finansowaniu, o której mowa w ust. 3, w jak najkrótszym terminie po wejściu w życie niniejszej decyzji. Informuje ona Radę o wszelkich związanych z tym trudnościach oraz o dacie zawarcia umowy o finansowaniu.

Artykuł 4

1. Wysoki Przedstawiciel składa Radzie sprawozdania z realizacji niniejszej decyzji na podstawie regularnych sprawozdań przygotowywanych przez MAEA. Na podstawie tych sprawozdań Rada dokonuje oceny.
2. Komisja Europejska dostarcza informacji na temat finansowych aspektów realizacji projektów, o których mowa w art. 1 ust. 2.

Artykuł 5

1. Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.
2. Niniejsza decyzja wygasa 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy o finansowaniu, o której mowa w art. 3 ust. 3, lub sześć miesięcy od dnia jej przyjęcia, jeżeli do tego czasu nie zawarto umowy o finansowaniu.

Sporządzono w Brukseli dnia 6 listopada 2020 r.

W imieniu Rady
M. ROTH
Przewodniczący

_____

ZAŁĄCZNIK

1. Pozycja 1: Projekty priorytetowe i przekrojowe w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego

Projekt 1: Upowszechnianie Poprawki z 2005 r. do Konwencji o ochronie fizycznej materiałów jądrowych (ACPPNM)

Kontekst

Aby ułatwić przestrzeganie i wdrożenie Poprawki, MAEA zapewnia, na wniosek, pomoc legislacyjną i techniczną. Obejmuje ona następujące aspekty:

1. Pomoc w przygotowywaniu krajowych przepisów wykonawczych, w tym organizowanie krajowych, regionalnych i międzynarodowych szkoleń i seminariów, pomoc dwustronną w opracowywaniu przepisów krajowych oraz szkolenia osób.
2. Pomoc w tworzeniu, wdrażaniu i utrzymywaniu systemu ochrony fizycznej państwa, w tym świadczenie usług w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, takich jak wzajemne oceny i usługi doradcze, krajowe i regionalne szkolenia i warsztaty mające na celu budowanie zdolności i rozwój niezbędnych zasobów ludzkich oraz opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych planów wspierania jądrowego bezpieczeństwa fizycznego (INSSP).

Cele

Wspomaganie rozwoju i propagowania jądrowego bezpieczeństwa fizycznego na całym świecie, w tym opracowywanie i odpowiednie stosowanie wskazówek zawartych w serii jądrowego bezpieczeństwa fizycznego MAEA, propagowanie upowszechniania Konwencji o ochronie fizycznej materiałów jądrowych (CPPNM) i Poprawki do niej, zwanych łącznie A/CPPNM, a także ułatwienie wymiany informacji na temat jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i wzmocnienie międzynarodowych regulacji prawnych.

Planowane efekty

1. Przegląd ACPPNM na konferencji Państw Stron w 2021 r.
2. Międzynarodowe, regionalne i krajowe warsztaty – na wniosek państw członkowskich – w celu wsparcia upowszechnienia CPPNM i zwiększenia świadomości.
3. Opracowanie materiałów informacyjnych zachęcających do dalszego przestrzegania ACPPNM.

Rezultaty

Wkład MAEA w przestrzeganie CPPNM/ACPPNM

Projekt 2: Usługi w zakresie bezpieczeństwa komputerowego i technologii informacyjnych

Kontekst

Bezpieczeństwo informacji i bezpieczeństwo komputerowe są wciąż kluczowymi elementami pomagającymi państwom zwiększyć ich zdolności w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Jądrowe bezpieczeństwo fizyczne skupia się na zapobieganiu czynom zabronionym lub umyślnym nieuprawnionym działaniom w związku z materiałami jądrowymi, innymi materiałami promieniotwórczymi, powiązаныmi obiektami lub działaniami, a także na wykrywaniu takich czynów oraz reagowaniu na nie. Odpowiedzialność za jądrowe bezpieczeństwo fizyczne w danym państwie leży wyłącznie w gestii tego państwa; musi ono zapewnić bezpieczeństwo fizyczne materiałów jądrowych, innych materiałów promieniotwórczych, obiektów towarzyszących i związanych z nimi działań podlegających jego jurysdykcji. Każde państwo dąży do uzyskania jądrowego bezpieczeństwa fizycznego poprzez stworzenie własnego, właściwego dla tego państwa systemu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Komputery odgrywają zasadniczą rolę we wszystkich aspektach zarządzania bezpieczną eksploatacją obiektów jądrowych, w tym bezpieczeństwa komputerowego i utrzymania ochrony fizycznej. Niezwykle ważne jest odpowiednie zabezpieczenie wszystkich takich systemów przed włamaniami. Wraz ze stale zmieniającymi się możliwościami i atrybutami zagrożeń, stałej ewolucji podlegają również bezpieczeństwo informacji i bezpieczeństwo komputerowe; ciągle pojawiają się też nowe techniki, taktyki i procesy związane z zagrożeniami. MAEA prowadzi prace w celu ochrony przed tymi zmieniającymi się zagrożeniami.

Cele

Poprawa bezpieczeństwa komputerowego i zdolności w zakresie bezpieczeństwa informacji w państwach.

Planowane efekty

1. Uzupełnienie i zaktualizowanie publikacji informacyjnych i publikacji dotyczących wskazówek z zakresu bezpieczeństwa komputerowego w serii dokumentów MAEA dotyczących jądrowego bezpieczeństwa fizycznego (nowe i zaktualizowane dokumenty zawierające wskazówki) oraz powiązanych dokumentów technicznych i publikacji.
2. Zorganizowanie spotkań ekspertów poświęconych bezpieczeństwu komputerowemu obiektów jądrowych, tak by na bieżąco śledzić postępy w tej dziedzinie.
3. Szkolenia, ćwiczenia i warsztaty.
4. Pomoc techniczna świadczona państwom w zakresie bezpieczeństwa komputerowego.

Rezultaty

1. Wkład MAEA w poprawę zdolności w zakresie informacji i bezpieczeństwa komputerowego na poziomie państwa, właściwego organu i obiektu w celu wspierania zapobiegania incydentom związanym z bezpieczeństwem komputerowym, które mogą mieć bezpośredni lub pośredni negatywny wpływ na bezpieczeństwo jądrowe i jądrowe bezpieczeństwo fizyczne, wykrywania tych incydentów i reagowania na nie.
2. Poprawa współpracy międzynarodowej poprzez skupienie ekspertów i decydentów w celu promowania wymiany informacji i doświadczeń w dziedzinie bezpieczeństwa komputerowego.
3. Dalsze publikowanie wskazówek i dokumentów technicznych z dziedziny bezpieczeństwa informacji i bezpieczeństwa komputerowego w ramach systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Projekt 3: Zwiększenie kultury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego

Kontekst

Kultura jądrowego bezpieczeństwa fizycznego jest wielodyscyplinarnym podejściem mającym na celu przygotowanie pracowników na zagrożenia zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne, tak by byli oni gotowi i zmotywowani do stosowania ustalonych procedur i przestrzegania przepisów i by zachowywali czujność. Ponieważ większość systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego jest zaprojektowana, zarządzana i użytkowana przez człowieka, powodzenie systemu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego zależy od zaangażowanych osób. Kulturę jądrowego bezpieczeństwa fizycznego określa się w ACPNM jako jedną z 12 podstawowych zasad ochrony fizycznej materiałów jądrowych i obiektów jądrowych i jako jedną z podstawowych zasad kodeksu postępowania w zakresie bezpieczeństwa i bezpieczeństwa fizycznego materiałów promieniotwórczych. W przewodniku dotyczącym realizacji kultury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, NSS nr 7, kulturę jądrowego bezpieczeństwa fizycznego definiuje się jako zbiór cech, postaw i zachowań osób fizycznych, organizacji i instytucji służący jako narzędzie wspierania i zwiększania jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. NSS nr 7 definiuje to pojęcie, opisuje role i obowiązki instytucji i osób fizycznych oraz wymienia charakterystyczne cechy kultury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego służące osiągnięciu skutecznego poziomu takiego bezpieczeństwa.

Projekt skupia się na wspieraniu rozwoju zasobów ludzkich w państwach członkowskich poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń i seminariów podnoszących świadomość, wspieranie przeprowadzania samooceny kultury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz promowanie wymiany doświadczeń i wiedzy na temat narzędzi i metod samooceny, a także dobrych praktyk w dziedzinie kultury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Cel

Wspieranie państw w umacnianiu ich kultury bezpieczeństwa fizycznego.

Planowane efekty

1. Zorganizowanie międzynarodowych warsztatów na temat kultury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w celu wspierania rozwoju zasobów ludzkich państw członkowskich.
2. Opracowanie i skonsolidowanie wskazówek dotyczących kultury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz materiałów i narzędzi szkoleniowych, w tym narzędzi samooceny.

Rezultaty

Promowanie międzynarodowej wymiany doświadczeń, wiedzy i dobrych praktyk w zakresie sposobów rozwijania, wspierania i utrzymywania solidnej kultury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego zgodnej z krajowymi systemami jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

2. Pozycja 2: Zarządzanie informacjami

Projekt 1: Ocena potrzeb, priorytetów i zagrożeń w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego (misje INSSP)

Kontekst

MAEA pomaga poszczególnym państwom, na ich wniosek, w określaniu i zaspokajaniu potrzeb w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego poprzez opracowywanie i wdrażanie INSSP oraz opracowywanie narzędzi samooceny. Odpowiedzialność za jądrowe bezpieczeństwo fizyczne w danym państwie leży wyłącznie w gestii tego państwa; musi ono zapewnić bezpieczeństwo fizyczne materiałów jądrowych, innych materiałów promieniotwórczych, obiektów towarzyszących i związanych z nimi działań podlegających jego jurysdykcji. MAEA wspiera wysiłki państw na rzecz stworzenia skutecznych i zrównoważonych systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, a INSSP jest skutecznym mechanizmem w tym zakresie. INSSP jest dokumentem niewiążącym prawnie, jednak jego zatwierdzenie lub poparcie przez dane państwo uznaje się za zasygnalizowanie zobowiązania do dalszego wdrażania zawartych w nim uzgodnionych ulepszeń w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. INSSP ma pomóc w strategicznym planowaniu działań w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w danym państwie oraz w zapewnieniu odpowiedzialności państwa za usprawnienia niezbędne do wzmocnienia jego systemu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Umożliwia ocenę potrzeb państwa w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i uwzględnia działania podejmowane lub planowane przez państwo oraz, w stosownych przypadkach, we współpracy z MAEA lub innymi partnerami międzynarodowymi.

INSSP tworzy ogólne ramy obszarów i celów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego zapewniające państwu systematyczne podejście do określania jego potrzeb w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Celem jest zapewnienie państwu ogólnych elementów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego o charakterze strategicznym, aby pomóc decydom w wyznaczaniu celów planowania strategicznego w perspektywie długoterminowej z myślą o utworzeniu samowystarczalnych systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Struktura INSSP obejmuje sześć obszarów funkcjonalnych: 1) ramy ustawodawcze i regulacyjne; 2) ocena zagrożeń i ryzyka; 3) system ochrony fizycznej; 4) wykrywanie czynów zabronionych i innych nieuprawnionych działań w związku z materiałami pozostającymi poza kontrolą regulacyjną; 5) reagowanie na zdarzenia związane z jądrowym bezpieczeństwem fizycznym; oraz 6) utrzymanie państwowego systemu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Oprócz misji INSSP MAEA organizuje również spotkania techniczne punktów kontaktowych INSSP.

Proces INSSP wspierany jest przez system zarządzania informacjami o jądrowym bezpieczeństwie fizycznym (NUSIMS) – dobrowolny system mający pomóc państwom członkowskim w przeglądzie, w drodze samooceny, stanu ich infrastruktury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, a także w śledzeniu postępów w ustanawianiu, utrzymywaniu i zachowaniu skutecznego systemu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Struktura informacyjna NUSIMS odzwierciedla główne obszary operacyjne jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i opiera się na publikacjach na temat podstaw i zaleceń jądrowego bezpieczeństwa fizycznego wydanych w ramach serii dokumentów MAEA dotyczących jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Cele

Określenie i skonsolidowanie – w formie zintegrowanego dokumentu obejmującego niezbędne ulepszenia w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego – potrzeb poszczególnych państw w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, a także zapewnienie – dostosowanych do potrzeb – ram służących koordynacji i realizacji prowadzonych przez państwo, MAEA i potencjalnych darczyńców działań w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Utrzymanie kompleksowej platformy informacyjnej zapewniającej dobre zrozumienie potrzeb państw w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego na całym świecie oraz wspierającej realizację planu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Planowane efekty

1. Opracowanie i wdrożenie planów INSSP
2. Przegląd dobrowolnego mechanizmu samooceny lub narzędzia do użytku państw (NUSIMS) i dostosowanie go do struktury INSSP.
3. Spotkania techniczne punktów kontaktowych INSSP.
4. Sfinalizowanie podręcznika użytkownika INSSP.

Rezultaty

Ocena potrzeb w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego państw występujących z wnioskami i zapewnienie wsparcia poprzez ustanowienie strategicznego planowania działań zalecanych w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, by zapewnić utworzenie, utrzymanie i trwałość skutecznego systemu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w celu pomocy państwom w wypełnieniu zobowiązań w ramach A/CPPNM.

3. Pozycja 3: Jądrowe bezpieczeństwo fizyczne materiałów i powiązanych obiektów

Projekt 1: Poprawa ochrony fizycznej oraz ewidencji i kontroli materiałów jądrowych w całym cyklu paliwowym

Kontekst

Działania związane z bezpieczeństwem fizycznym materiałów jądrowych w czasie ich użytkowania i składowania, bezpieczeństwem fizycznym jądrowego cyklu paliwowego i powiązanych obiektów w trakcie ich cyklu użytkowania, w tym ewidencja i kontrola materiałów jądrowych do celów bezpieczeństwa fizycznego, oraz techniczne wdrożenie CPPNM/ACPPNM. Agencja opracowuje wskazówki i zapewnia państwom, na ich wniosek, szkolenia i pomoc w celu zwiększenia bezpieczeństwa fizycznego materiałów jądrowych, wykorzystując ewidencję i kontrolę. Projekt skupi się na przeciwdziałaniu zagrożeniom wewnętrznym. Program MAEA dotyczący zagrożeń wewnętrznych zapewnia wskazówki dotyczące zapobiegawczych i ochronnych środków jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w celu ograniczenia zagrożenia wewnętrznego. Projekt zajmie się również ewidencjonowaniem i kontrolą materiałów jądrowych (NMAC). System NMAC pomaga w powstrzymaniu i wykrywaniu nieuprawnionego wyprowadzania materiału jądrowego poprzez prowadzenie wykazu wszystkich materiałów jądrowych, w tym informacji dotyczących ich lokalizacji. System NMAC ma przede wszystkim zachowywać i przekazywać dokładne, aktualne, pełne i wiarygodne informacje na temat wszystkich działań i operacji (w tym przemieszczeń) związanych z materiałami jądrowymi. System NMAC na poziomie obiektu został utworzony w kontekście krajowych ram regulacyjnych i jest kontrolowany przez właściwy organ państwa. Nie należy go mylić z krajowym systemem ewidencji i kontroli materiałów jądrowych (SSAC) utworzonym w celu wypełnienia międzynarodowych zobowiązań w zakresie zabezpieczeń.

MAEA zainwestowała znaczne środki w rozwój hipotetycznego Instytutu Badań Jądrowych Shapash (SNRI). Głównym celem rozwoju SNRI było umożliwienie przeszkolenia państw członkowskich w kwestiach związanych z jądrowym bezpieczeństwem fizycznym, bez ujawniania szczególnie chronionych informacji na temat rzeczywistych obiektów i ryzyka naruszenia ich bezpieczeństwa fizycznego. Model SNRI 3D jest użytecznym narzędziem do celów szkoleń w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Oczekuje się, że dalszy rozwój SNRI pozwoli wykorzystać potencjał modelu 3D i poprawi wyniki szkoleń w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Wykorzystanie 3D i rzeczywistości wirtualnej do celów szkoleniowych wymaga jednak specjalistycznej wiedzy i zasobów. Cele szkoleniowe muszą być ściśle powiązane z rozwiązaniami technicznymi wykorzystywanymi do ich osiągnięcia. MAEA zamierza dalej badać potencjalne mocne strony modelu SNRI 3D i w przyszłości wspierać opracowywanie materiałów edukacyjnych związanych z SNRI.

Cele

Zapewnienie wskazówek i narzędzi służących zapobieganiu nieuprawnionemu wyprowadzaniu materiałów jądrowych i sabotażowi w odniesieniu do materiałów jądrowych i obiektów jądrowych przez osoby mające dostęp do obiektów oraz służących ochronie przed takimi czynami.

Określenie, które państwa członkowskie MAEA przetwarzające materiały jądrowe, zajmujące się nimi lub je przechowujące, korzystają z systemu NMAC i udzielenie pomocy ich właściwym organom i operatorom w celu zapewnienia pomyślnej realizacji programu NMAC. Określenie, które państwa członkowskie MAEA, niedysponujące obecnie systemem NMAC, chciałyby zwrócić się o pomoc w ustanowieniu programu NMAC.

Planowane efekty

1. Opracowanie serii dokumentów zawierających wskazówki dotyczące jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz narzędzi nauczania za pośrednictwem internetu na temat przeciwdziałania zagrożeniom wewnętrznym oraz poprawy ewidencjonowania i kontroli materiałów do celów ochrony fizycznej w obiektach jądrowych.
2. Zorganizowanie programów podnoszenia świadomości i praktycznych kursów szkoleniowych.
3. Zorganizowanie programów podnoszenia świadomości i praktycznych kursów szkoleniowych na temat NMAC.
4. Dalszy rozwój narzędzia szkoleniowego w zakresie wirtualnej rzeczywistości Shapash.

Rezultaty

Dalsza pomoc służąca wspieraniu wysiłków państw na rzecz utworzenia skutecznych i zrównoważonych krajowych systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego wspierających przeciwdziałanie zagrożeniom wewnętrznym oraz usprawniających ewidencjonowanie i kontrolę do celów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w obiektach.

Projekt 2: Dokument koncepcyjny CRP dotyczący stosowania środków ochrony fizycznej w dobie COVID-19

Kontekst

Projekt ten zajmie się stosowaniem kontroli dostępu i innych technologii jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w środowisku pandemicznym w obiektach przechowujących i wykorzystujących materiały jądrowe i inne materiały promieniotwórcze, w tym w obiektach jądrowego cyklu paliwowego, reaktorach badawczych i energetycznych oraz obiektach z materiałami promieniotwórczymi. Podczas pandemii o podobnym charakterze jak COVID-19 środki medyczne służące minimalizowaniu przenoszenia wirusa mogą wpływać na skuteczność, a nawet stosowanie istniejących technologii i procedur jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, takich jak środki kontroli dostępu personelu. Aby sprostać wyzwaniom związanym z COVID-19, w niektórych kontekstach wskazane mogą być zmiany w protokołach wdrażania, modyfikacja istniejących technologii oraz dostosowanie nowych technologii. W ramach projektu dokonany zostanie przegląd doświadczeń operacyjnych państw członkowskich MAEA w zakresie stosowania kontroli dostępu i innych środków jądrowego bezpieczeństwa fizycznego podczas COVID-19, określone zostaną też związane z tym problemy i dobre praktyki. Następnym krokiem w ramach projektu będzie próba określenia technologii i procedur w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego (w tym w obszarze kontroli dostępu), które wymagają poprawy, oraz przeprowadzenie laboratoryjnych ocen potencjalnych zmian i ulepszeń pod kątem ich wdrażania w warunkach podobnych do COVID-19. MAEA będzie ułatwiać wymianę doświadczeń operacyjnych i informacji technicznych między państwami członkowskimi, publikować sprawozdania dotyczące projektu oraz wspierać prowadzenie prac badawczych w wybranych laboratoriach państw członkowskich.

Cele

Celem projektu będzie zapewnienie skutecznych środków jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w obiektach jądrowych i innych obiektach z materiałami promieniotwórczymi w sytuacji epidemii przypominającej COVID-19. Cele projektu obejmują w szczególności:

1. Przegląd doświadczeń operacyjnych państw członkowskich w zakresie wdrażania kontroli dostępu i innych środków jądrowego bezpieczeństwa fizycznego podczas COVID-19.
2. Określenie powiązanych problemów i dobrych praktyk.
3. Rozważenie potrzeby modyfikacji istniejących technologii lub procedur związanych z ich stosowaniem albo opracowanie nowych technologii w celu uwzględnienia wymogów medycznych związanych z COVID-19.
4. Dokonanie oceny technicznej proponowanych modyfikacji nowo opracowanych technologii kontroli dostępu i innych technologii jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w celu uwzględnienia warunków podczas pandemii.

Planowane efekty

1. Przewodnik dobrych praktyk i zalecanych technologii w celu wymiany doświadczeń operacyjnych państw członkowskich w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego podczas COVID-19.
2. Określenie obszarów technologii, które wymagają dalszego rozwoju, by umożliwić skuteczną kontrolę dostępu i inne środki jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w warunkach przypominających pandemię COVID-19.

Rezultaty

Wzmocnione środki jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w celu zapobiegania kradzieży lub sabotażowi materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych oraz obiektów jądrowych w sytuacjach przypominających pandemię.

Usprawnienie procesu podejmowania decyzji przez organy regulacyjne i branżę w odniesieniu do wdrażania kontroli dostępu i innych technologii jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w czasie kryzysu.

4. Pozycja 4: Jądrowe bezpieczeństwo fizyczne materiałów nieobjętych kontrolą regulacyjną

Projekt 1: Infrastruktura reagowania instytucjonalnego w zakresie materiałów poza kontrolą regulacyjną

Kontekst

Projekt ten zapewnia państwom członkowskim, na ich wniosek, pomoc w ich wysiłkach na rzecz stworzenia infrastruktury niezbędnej do zwalczania nielegalnego handlu materiałami jądrowymi i innymi materiałami promieniotwórczymi. Wsparcie na rzecz infrastruktury udzielane w ramach projektu obejmuje z jednej strony pomoc w celu określenia potrzeb w zakresie infrastruktury, z drugiej zaś wsparcie dla państw w celu utworzenia, wdrożenia, monitorowania, oceny i utrzymania ich systemu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w związku z reagowaniem na zdarzenia zwią-

zane z jądrowym bezpieczeństwem fizycznym z udziałem materiałów pozostających poza kontrolą regulacyjną. Potrzeby danego państwa w zakresie infrastruktury ocenia się w ramach będącej w gestii MAEA międzynarodowej służby doradczej ds. jądrowego bezpieczeństwa fizycznego (INSServ) albo poprzez opracowanie planu działania w zakresie reagowania na zagrożenia jądrowe. Dodatkowym obszarem odpowiedzialności jest udzielanie wsparcia państwom, które chcą wdrożyć systemy jądrowego bezpieczeństwa fizycznego dla dużych imprez publicznych.

Cel

Wspieranie państw w tworzeniu i utrzymywaniu skutecznej infrastruktury instytucjonalnej w celu wzmocnienia krajowych wysiłków na rzecz ochrony ludzi, mienia, środowiska i społeczeństwa przed nieuprawnionym wykorzystaniem materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych.

Planowane efekty

1. Opracowanie publikacji zawierających wskazówki dotyczące infrastruktury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz powiązanych materiałów i narzędzi szkoleniowych.
2. Udzielenie państwom, na ich wnioski, wsparcia w budowaniu potencjału ludzkiego i technologicznego w celu utrzymania skutecznej infrastruktury służącej wywiązywaniu się z obowiązków związanych z materiałami jądrowymi i innymi materiałami promieniotwórczymi pozostającymi poza kontrolą regulacyjną.
3. Koordynowanie wsparcia grupy roboczej ds. reagowania.
4. Zapewnienie wsparcia MAEA we wdrażaniu środków jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w przypadku dużych imprez publicznych.

Rezultaty

MAEA przyczynia się do zwiększenia świadomości na temat zapotrzebowania na skuteczną infrastrukturę instytucjonalną w danym państwie, aby zapewnić wypełnienie zobowiązań krajowych i międzynarodowych.

Państwa dysponują dogłębną wiedzą na temat mocnych stron i obszarów rozwoju swoich systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego związanych z materiałami pozostającymi poza kontrolą regulacyjną.

Państwa dysponują jasnym, terminowym planem rozwoju zdolności reagowania odnośnie do materiałów pozostających poza kontrolą regulacyjną.

5. Pozycja 5: Opracowywanie programów i współpraca międzynarodowa

Projekt 1: Opracowywanie programów kształcenia i szkolenia

Kontekst

Agencja odgrywa ważną rolę w zapewnianiu skoordynowanych programów kształcenia i szkolenia, które wzmocniają zdolności państw do tworzenia i utrzymywania systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Wystarczająca liczba kompetentnych i zmotywowanych pracowników jest jednym z istotnych warunków wstępnych utworzenia i utrzymania systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w poszczególnych państwach. Szkolenie jest ważnym sposobem osiągnięcia kompetencji i odpowiedniej skuteczności działania personelu. MAEA pomaga państwom, zapewniając szkolenia na podstawie wniosków i potrzeb państw, oraz wspierając tworzenie programów szkoleniowych w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz organizacji szkoleniowych, w tym centrów wspierania jądrowego bezpieczeństwa fizycznego (NSSC).

Systemowe podejście do szkolenia jest podejściem szkoleniowym, które zapewnia logiczny ciąg od określenia wiedzy, umiejętności i postaw wymaganych do wykonywania pracy lub pełnienia roli w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego aż po opracowanie i wdrożenie szkolenia w celu uzyskania tych kompetencji, a następnie ocenę tego szkolenia. W ramach projektu szczególny nacisk położony jest na wykorzystanie e-uczenia się i innych narzędzi szkolenia komputerowego. Projekt nie ogranicza się do rozwoju kształcenia i szkolenia, lecz obejmuje również koordynację sieci, takich jak Międzynarodowa Sieć Szkoleniowa w Zakresie Jądrowego Bezpieczeństwa Fizycznego (INSEN) oraz Międzynarodowa Sieć Ośrodków Szkoleń i Wsparcia w zakresie Jądrowego Bezpieczeństwa Fizycznego (sieć NSSC).

Cele

Celem projektu jest promowanie zintegrowanego podejścia do rozwoju zasobów ludzkich w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz wspieranie państw w budowaniu ich zdolności do opracowywania i wdrażania skutecznych i trwałych programów edukacyjnych i szkoleniowych w celu rozwoju zasobów ludzkich w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, na podstawie określonych potrzeb.

Budowanie ściślejszej współpracy i ułatwianie intensywniejszej wymiany informacji między państwami dotyczącej opracowywania i wdrażania programów kształcenia i szkolenia w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego za pośrednictwem INSEN oraz międzynarodowej sieci NSSC i portalu informacyjnego dotyczącego jądrowego bezpieczeństwa fizycznego (NUSEC).

Planowane efekty

1. Metodologia rozwoju zasobów ludzkich w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, udostępniona państwom i przez nie stosowana.
2. Utworzenie Akademii Przywództwa na rzecz Jądrowego Bezpieczeństwa Fizycznego.
3. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie szkolenia w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.
4. Zapewnienie wsparcia dla państw członkowskich w stosowaniu systemowego podejścia do szkolenia.
5. Zapewnienie wsparcia w przeprowadzaniu ciągłej, regularnej analizy potrzeb szkoleniowych, ocenie szkoleń i tworzeniu komitetów szkoleniowych.
6. Wspieranie i koordynowanie działań sieci NSSC w celu ułatwienia wymiany informacji i zasobów oraz propagowania współpracy między państwami a NSSC lub z państwami, które są zainteresowane utworzeniem ośrodka.
7. Udzielanie pomocy państwom w tworzeniu i funkcjonowaniu NSSC w celu utrzymania krajowych systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego poprzez programy rozwoju zasobów ludzkich, wsparcie techniczne i wsparcie naukowe.
8. Wspieranie współpracy regionalnej i subregionalnej między państwami z planowanymi lub funkcjonującymi NSSC.
9. INSEN.
10. Program studiów magisterskich w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.
11. Szkoły jądrowego bezpieczeństwa fizycznego
12. Uniwersyteckie kursy doskonalące z dziedziny szkoleń w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.
13. Materiały dydaktyczne na potrzeby programów szkoleń w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.
14. Opracowanie internetowych kursów szkoleniowych we wszystkich językach urzędowych MAEA, w tym tłumaczenie.
15. Weryfikacja dotychczasowych internetowych kursów szkoleniowych, w tym weryfikacja tłumaczeń.

Rezultaty

Państwa są w stanie skutecznie inicjować i wdrażać środki w celu utrzymania swoich krajowych systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, w szczególności poprzez programy rozwoju zasobów ludzkich, kształcenie, szkolenie, wsparcie techniczne i naukowe.

6. Pozycja 6: Zorientowane na uwzględnienie aspektu płci budowanie potencjału i kształcenie w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego

Kontekst

Podczas wydarzenia MAEA z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet w marcu 2020 r. dyrektor generalny Rafael Mariano Grossi zainicjował program stypendialny imienia Marii Skłodowskiej-Curie w uznaniu pionierskiego wkładu dwukrotnej laureatki nagrody Nobla w dziedzinie fizyki. Wspierając kształcenie i doświadczenie zawodowe młodych kobiet, inicjatywa ta ma je zachęcić do studiów i pracy w dziedzinie nauk jądrowych i technologii jądrowej lub nieproliferaacji. W ramach programu przewidziano stypendia na okres do dwóch lat dla kobiet, które kontynuują studia drugiego lub trzeciego stopnia w dziedzinie nauk jądrowych i technologii jądrowej lub studia nad nieproliferacją. Stypendystkom zostanie również zaoferowana możliwość odbycia stażu w MAEA w celu uzupełnienia wiedzy eksperckiej nabytej podczas studiów.

Cele

Program „Maria Skłodowska-Curie” ma inspirować i zachęcać młode kobiety do kariery zawodowej w dziedzinie nauk jądrowych i technologii jądrowej oraz do studiów nad nieproliferacją, oferując wysoce zmotywowanym i utalentowanym studentkom stypendia na studia drugiego lub trzeciego stopnia i zapewniając im możliwość odbycia stażu w MAEA. W perspektywie długoterminowej program przyczyni się do powstania nowego pokolenia kobiet liderów w dziedzinie nauk ścisłych, technologii, inżynierii i matematyki; będą one pobudzać rozwój naukowy i technologiczny w swoich krajach.

Planowane efekty

W ramach programu sfinansowane zostaną stypendia dla co najmniej 100 studentek, przy szacowanym łącznym koszcie w wysokości 4–6 mln EUR przez okres dwóch lat.

Rezultaty

Zapewnienie kobietom edukacji i doświadczenia zawodowego w dziedzinie nauk ścisłych z myślą o wspieraniu równej reprezentacji w stosowaniu technologii jądrowych w celu sprostania wspólnym globalnym wyzwaniom, w tym w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.
